

Spoznajmo močvirsko sklednico

Močvirska sklednica je razširjena v **južni in srednji Evropi, zahodni Aziji in severni Afriki**. V Sloveniji se pojavlja razpršeno po celotni državi razen v gorskem svetu.

Naseljuje mokrišča, kot so ribniki, močvirja, jezera, kanali in reke. **Prehranjuje se z različnimi nevretenčarji, dvoživkami in ribami, kot tudi z rastlinami.**

Barva zgornjega dela oklepa (karapaks) je črna do rjava, posuta s posameznimi rumenimi pikami, ki se lahko združujejo v lise; **spodnji del oklepa (plastron) je blede rumen** z večjimi ali manjšimi temnimi lisami.

Spola ločimo na podlagi različnih znakov: **odrasli samci so vedno manjši od samic ter imajo daljši in pri korenu debelejši rep**, njihova šarenica pa je rdeče rjave barve. Pri samicah je šarenica rumeno zelene barve. Oploditev je notranja, spolno zrelost pa dosežejo pri 8–10 letih. **Samice v povprečju izležejo 7–8 jajc na leglo.** Gnezdo izkopljejo v tla in ga prekrijejo z izkopano zemljo, preden ga zapustijo. Mladiči se izležejo po približno **90–100 dneh inkubacije.**

Močvirske sklednice so aktivne med zgodnjo pomladjo in pozno jesenjo, odvisno od zunanjih temperatur.

Projekt LIFE URCA PROEMYS

Glavni cilj projekta je z dolgoročnim programom, ki vključuje posege v 55 območjih Natura 2000, izboljšati stanje ohranjenosti domorodne močvirske sklednice *Emys orbicularis* v Italiji in Sloveniji.

Predvidena je:

- **obnova habitatov** na 30 izbranih območjih,
- **nadzor invazivne tujerodne okrasne gizdavke *Trachemys scripta*** (rdečevratke in rumenovratke) na 39 območjih Natura 2000 v Italiji in 3 v Sloveniji,
- **vzreja močvirskih sklednic v 7 vzrejnih centrih** ter ponovna naselitev v naravo,
- **strokovna usposabljanja** za tehnike, upravljavce in prostovoljce,
- **priprava načrta za izboljšanje stanja populacij močvirske sklednice na nacionalni in čezmejni ravni med Italijo in Slovenijo**, ki bo zagotavljal usklajenost ukrepov za varstvo močvirske sklednice na vseh območjih, kjer je prisotna,
- **kampanja za obveščanje in ozaveščanje širše javnosti** ter skupnosti, ki živijo v bližini območij ponovne naselitve, in vseh deležnikov, vključenih v projekt.

www.urcaproemys.eu

Projekt sofinancira Evropska unija
v okviru programa LIFE.

Vodilni partner

Pridruženi partnerji

URgent Conservation Actions pro *Emys orbicularis* in Italy and Slovenia

Projekt 101074714 LIFE21-NAT-IT-LIFE URCA PROEMYS

**Ohranjanje
močvirske
sklednice
*Emys
orbicularis***

Močvirska sklednica je ogrožena

V zadnjem stoletju sta se območje razširjenosti močvirske sklednice in njena številčnost močno zmanjšali, obstoječe populacije pa živijo na omejenih in razdrobljenih območjih.

Močvirska sklednica je zavarovana vrsta, ki je vključena na Prilogo II in IV Direktive o habitatih 92/43/EGS, trgovanje z njo pa je prepovedano na podlagi Bernske konvencije iz leta 1979. Rdeči seznam IUCN (Svetovna zveza za varstvo narave) jo uvršča med »ogrožene« vrste.

Ogrožajo jo:

- **spreminjanje, razdrobljenost in izginjanje naravnih habitatov** zaradi urbanizacije, melioracij, spreminjanja vodnih teles in okoliških kopenskih habitatov, onesnaževanja, odvzemanja vode ter krčenja gozdov v bližini mokrišč,
- **naselitev invazivnih tujerodnih želv**, ki z domorodnimi sklednicami tekmujejo za hrano in prostore za sončenje,
- **vznemirjanje osebkov, njihov odvzem iz narave ter pljenje jajc**, pravkar izvaljenih mladičev in mladih želv,
- **izguba genetske identitete** populacij zaradi križanja med osebki, ki pripadajo različnim genetskim linijam.

Ph Pino Piccardo

Kako lahko pomagamo močvirski sklednici

Eden najboljših načinov za zaščito in ohranitev evropske močvirske sklednice je **sklednici prijazno upravljanje z zemljišči**. Ne glede na to, ali ste zasebni lastnik zemljišča, upravljavec javnega zemljišča ali samo državljan, je v nadaljevanju nekaj nasvetov, ki bodo pomagali, da bo močvirska sklednica dolgoročno obstala na vašem območju.

Ph Pino Piccardo

Vodni habitati

Vodna okolja z bogato obrežno vegetacijo, kot so na primer trstišča, so **idealna za sklednice**, saj v njih lahko najdejo dovolj hrane, hkrati pa jim nudijo številna zatočišča pred morebitnimi plenilci. Poleg tega so **plitve vode popolno okolje za razvoj mladičev**. Podrto drevje, izpostavljene skale ali večje plavje so pomembna mesta za **sončenje**, ki je za sklednico **nujno**, saj na takšen način **uravnava svojo telesno temperaturo in procese**. Če naravnih podlag za sončenje ni, lahko postavimo plavajoče ploščadi, ki so pritrjene na dno.

Na splošno je pomembno, da ne spreminjamo morfologije okolja z odstranjevanjem ali vstavljanjem elementov ter da v vodo ne izpuščamo odpadkov ali onesnaževal.

Tujerodne vrste

Trenutno je v naravnem in polnaravnem okolju Slovenije prisotnih več **eksotičnih vrst želv**. Te škodljivo vplivajo na vodne ekosisteme in naše avtohtone sklednice, saj z njimi **tekmujejo za hrano in mesta za sončenje**, nanje pa lahko prenašajo tudi nekatere bolezni in zajedavce. Preden kupite tujerodno želvo, se dobro poučite o velikosti, ki jo lahko doseže, in pogojih za njeno vzdrževanje. **Ne pozabite, da izpustitev vaše tujerodne želve v naravo lahko povzroči njeno smrt, škodi biotski raznovrstnosti in je zakonsko prepovedana**. Če zanjo ne morete več skrbeti, ji poiščite novega lastnika!

Ph Matteo Dal Zotto

Ph Vincenzo Ferri

Znanstvene raziskave

Pri zbiranju podatkov o močvirski sklednici lahko sodelujemo vsi!

Z zbranimi podatki bomo prišli do natančnejšega znanja o sklednicah, ki bo **uporabno tako za znanstvene kot tudi naravovarstvene namene**.

Postopek je zelo preprost: pojdite na **spletno stran: iNaturalist** (www.inaturalist.org), registrirajte se in **pošljite svoje opažanje skupaj z georeferenciranimi fotografijami**. **iNaturalist** je platforma, ki vam omogoča, da **zabeležite svoja opažanja v naravi** in se povežete z drugimi uporabniki in ljubitelji naravnega sveta. Če želvo opazite na Ljubljanskem barju ali pa v Sečoveljskih solinah, nam to lahko sporočite neposredno na info@ljubljskobarje.si ali info@soline.si.

